

Женски Полиграф

Опсеју посвећену текстовима о драгми (пошто је историчар уметности) Небојша Миленковић претворио је у романескн форму под називом *Саершен анићки аленачи за срећу*. После неколико књига поезије, кратких прича и бројних монографија о авангардним уметницима, пред нама је његов други роман. Претходни, под насловом *Немио ишио стиранио идесећа на живои*: *Крајка историја леша у Субојичици*, посвећен је Славку Матковићу – суботичком концептуалном уметнику – где, кроз документарну и фикционау мрежу, фабулу фокусира око уметности и личности уметника. У новом роману приповедање је засновано на исповедном току идентитета. Четворо актера (Соња, Игор, Ана Марија и Борис) исказују се у нади да ће изаћи из својих учаурених егзистенција. У највећој мери то бива онемогућено случајностима, реалним околностима и њиховом неспособношћу за срећу. Попут Сартрових јунака који не успевају да пронађу излаз из собе, Миленковићев јунаци не могу да искоче из сопствених идентитета. Соња, глумица, која живи у позоришту, а глуми у животи и њен брачни друг Игор, писац, жуле да савладају своје рутинирано трајање, али им бољи живот увек измиче. Петрификује се њихово преживљавање, а онда следи трагедија интимних заблуда да је љубавну идилу лако остварити. Уместо њих проговарају потиснути страхови. Ана Марија не може да изађе из једног рата, компензујући страх и духовност, преплићући личне и колективне фрустрације... Ту је и вечити мушко-женски рат, као и сукоби нација, језика, менталитета који ојачавају бесмисао силно-

сти. Највећи рат је, ипак, борба са самим собом. И питање: Јесам ли ја стварно „ја“?

Радња романа одиграва се понајвише у опседнутом Сарајеву, где су лоциране две барикаде у којима су губитници сви – и Срби и Муслимани. Метех и магла кроје нашу балканску историју, бесмислени сукоби, жртве и непогрешиво прецизни снајперски метци који не промашују чак ни сарајевске „Ромеа и Јулију“, овековечене љубавним загревањем. Миленковић делимистификује наше заједничке, културне просторе чије су главне жртве увек обични људи. Универзалне поруке страдања невиних компариране су обећаним компензацијама произашлим из чулних нагона. Трајање ратне историје продужава се кроз време – све до убиства Ђинђића. И док се у Сарајеву пуцало, сваке вечери у позоришту су игране представе. Људи одлазе у театар како би преживели, тражећи излаз из ратне свакодневице. Као што су и Атињани и Спартанци прекидали војевање да би увече заједно седели у амфитеатру и гледали драме Есхила, Софокла, Еурипида...

Овај роман настао је на Фројдовој тези како сваки сексуални чин *представља процес који укључује најмање четири особе*. У квадратном опсегу досеже се еротски баланс. Узбуђење без греха. Страст без климатика. Емпатијском (само)идентификацијом са женском психом аутор залази у меандре нагонских порива и лакомислених фрустрација – наизједничу еманципаторски потенци-

цијал тежње за изласком и превазилажењем властитог бића кроз оргазам! Миленковић сочним вокабуларом наглашава значај сексуалног спајања два пола. Неопходно је доживети једног у којој су страст и духовност нераздвојиви. Соња осваја властиту слободу препуштајући се чарима непромишљене занесености. Лик Бориса обојен је дилемом је ли у питању психопата или социопата. Због тога једна од јунакиња завршава у ординарији познатог танатолога Љубомира Ерића, проверавајући Фукоову теорију о вези између сексуалности и лудила. Зидови ординарије преплављени су уметничким делима јер је уметност та која нас штити од смрти. Уметност је та која нас обогаћује док чекамо смрт, која увек долази пре-рано: *Уостилом, увек су други ићи који умру*. Женска интровертност заслу-жује испољавање и размену емоција с мушким партнером.

Ова књига је и нека врста женског полиграфа.

Потрага за властитим идентитетом резултира романескним поштовањем текста и стила. Небојша, на-слагама претходних текстуалности, уноси свеж и јак перцепцијски код читаочевој пажњи. Сти-ски избрушеним и интелектуално заводљивим реченицама овај роман отклања дилему да ли је боље живети с лоше дозираним истинама или се суочити са свакодневно сервисираним лажима. Јер сваки зрели идентитет креће самостално на-дуто путовање на крај ноћи.

Небојша Миленковић, „Саершен антиталенат за срећу“, Академска књига, Нови Сад, 2021.

ЛИТЕРАТУРА

Божидар Мандић